WASHINGTON D C

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5387

РІК LXXII. Ч. 47. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 12-го БЕРЕЗНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 12, 1965 No. 47. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Четвер, 11-го березня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ПРОЄКТУЄ ЗОРГАНІЗУВАТИ КРАЄВУ МИСТЕЦЬКУ ФУНДАЦІЮ, яка опікувалася б мистецтвом і гуманістичними науками, подібно, як це робить Краєва Наукова Фундація вже 15 років із так званими стислими науками: математикою, фізикою й природничими науками. Президент заявив, що в бюджеті на 1966 рік є пропозиція призначити $10 000 000 на позички й нагороди для мистців і гуманістів, або для мистецьких організацій. Коли Конгрес схвалить цей урядовий законопроєкт, то це буде перша урядова допомога мистецтву й літературі від так званого „нового розподілу" за президента Ф. Д. Рузвелта, коли уряд допомагав мистцям і письменникам під час великого безробіття.

ДАҐЛЕС ДІЛЛОН РЕЗИҐНУЄ, А ДОНЕЛД С. КУК НЕ ХОЧЕ БУТИ СЕКРЕТАРЕМ СКАРБУ, і внаслідок цього від 1-го квітня може бути необсаджене становище секретаря скарбу. Діллон вже давніше заявив, що мусить залишити свій пост із родинних оглядів і тепер не хоче займати теперішнього становища після 1-го квітня. Президент Джансон хотів наименувати на залишений Діллоном пос президента Американської Електричної Кампанії — Донелда С. Кука, який є його особистим приятелем. Але Кук не хоче займати цього становища. Він дістає тепер $135 000 річно, а як секретар скарбу мав би лише — $35 000. Він каже, що вже служив цій країні на урядовому, слабо оплачуваному становищі, 13 років і 6 місяців, і тепер не мусить приймати урядовий пост.

ДЕПАРТАМЕНТ СПРАВЕДЛИВОСТИ ОСКАРЖУЄ ГУБЕРНАТОРА АЛАБАМИ Джорджа Воллеса в тому, що не дозволяє неґритянському населенню користати із своїх громадянських прав. Скарга внесена у федеральному суді в столиці Алабами, Монтґомері, також і проти директора публічної безпеки Алберта Лінґа і шерифа повіту Даллес Джеймса Дж. Кларка. 10-го березня неґритянське населення разом із своїми прихильниками, між якими були і 6 монахинь із Ст. Луїсу, Мізурі, пробувало аж тричі демонструвати походом до Монтґомері, але ці демонстрації не здійснилися, бо поліція їх розгоняла. Частина демонстрантів залишилася на вулиці цілу ніч, де молилася. В Монтґомері 500 неґритянських студентів і кілька білих священиків демонстрували тим способом, що сиділи перед будинком леґіслятури.

ЧИСЛО ПОВАЖНІШИХ ЗЛОЧИНІВ В ЦІЙ КРАЇНІ ЗБІЛЬШИЛОСЯ НА 13% В 1964 році, як про це повідомив директор Федерального Бюра Інвестиґацій Дж. Едґар Гувер. В 1963 році число злочинів виносило 1 900 000, а минулому році воно збільшилося майже на 250 000 і становило 2 151 000. Найбільше зільшилося число таких поважних злочинів в порівнянні із 1963-ім роком: знасилування — 19%; побиття — 18%; пограбування і вломи — по 12%; крадежі авт — 16%. В південних стейтах злочини збільшилися на 17%, північно - східніх і західніх — 13%, північно-Центральн. — 10%

ДАМАҐАЄТЬСЯ $1 900 000 НА БОРОТЬБУ ПРОТИ КУРЕННЯ, як про це говорив в Сенатській підкомісії видатків головний лікар ЗДА д-р Лютер Л. Террі. На опіку над здоров'ям вимагають $2 236 175 000, з цього не цілі два мільйони мали б бути призначені на освідомну працю про те, як куреня шкодить здоров'ю курців, головним чином як воно нищить серце і легені. Д-р Террі казав, що деякі курці покинули курити, коли почули звіт окремої урядової комісії про те, як курення нищить здоров'я людини.

МУСЯТЬ ВІДКЛАСТИ ВИПУЩЕННЯ НА МІСЯЦЬ КОСМІЧНОГО СУДНА „СЕРВЕЄР", бо під час проб в Кейпі Кеннеді з невідомих причин експльодувала й згоріли ракети підсилювачі Атлас - Кентавр. „Сервеєр" мав би летіти до Місяця між 26-им вересня і 2-им жовтня цього року, але тепер цей лет зможе відбутися кілька місяців пізніше, правдоподібно аж в 1966-му році. „Сервеєр" має дослідити поверхню Місяця, щоб певно могли причалювати на тій пляненті астронавти, що повинні туди летіти перед 1970-им роком.

У СВІТІ

ЄГИПЕТСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЗАГРОЗИВ ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ, що коли вона офіційно визнає Ізраїль і нав'яже з ним дипломатичні взаємини, то Єгипет зірве дипломатичні й торговельні взаємини із Західньою Німеччиною, забере на державну власність три німецькі школи в Єгипті й сконфіскує все німецьке майно в Єгипті і не зверне довжних Західній Німеччині 200 мільйонів дол. Але нарада представників 13-ох арабських країн рішила відкласти рішення у відношенні до Західньої Німеччини до 1 квітня, коли-то з'їдуться їх міністри закордонних справ.

БРИТІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ГАРОЛД ВІЛЬСОН заявив у Бонні, де він перебував із триденними відвідинами, повну підтримку збоку Британії для справи з'єднання Німеччини. Рішено, що Німеччина причиниться до зменшення дефіциту платничого балансу Британії.

ЗАКОРДОННІ МІНІСТРИ ВСІХ АФРИКАНСЬКИХ ДЕРЖАВ НЕ МОГЛИ ПОГОДИТИСЬ впродовж 12-денної конференції в Найробі, Кенії, у справі громадянської війни і теперішнього режиму в Конго. Вони рішили відкласти цю справу до вересня ц. р., коли-то голови всіх африканських країн матимуть з'їзд в Аккрі, столиці Гани. Цей вислід конференції доказав брак єдности в Африці.

БРИТІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ГАРОЛД ВІЛЬСОН ПОЇДЕ 1 квітня до Парижу на триденні наради з французьким президентом де Голлем, 27 квітня до Риму, а в міжчасі до ЗДА. Він виголосить промову на терені Економічного Клюбу Ню Йорку і при цій нагоді матиме нараду у Білому Домі.

ЗАХІДНЬО-НІМЕЦЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ (БУНДЕСТАҐ) ПЕРЕСЛАВ ДО КОМІСІЇ два законопроєкти, які продовжують право політично-судового переслідування нацистських злочинів поза 20-річний термін від закінчення останньої світової війни. За західньо-німецькою конституцією воєнні злочини леґально передавнювались з днем 8 травня ц. р., себто в 20 років після капітуляції Німеччини. Бундестаґ став на становищі, що нацистські вбивства — це не воєнні злочини, бо Німеччина не вела війни проти жидів, католиків, циґанів і т. д., винищуваних Гітлером. Проти продовження терміну були тільки 67 послів Вільних Демократів на 400 приявних членів Бундестаґу.

ЗДА, БРИТАНІЯ І ФРАНЦІЯ ПРИГАДАЛИ СВОЇ СУВЕРЕННІ ПРАВА в Західньому Берліні тамошньому посадникові. Сталося це при такій нагоді, що внаслідку конфлікту між заступником посадника і головою берлінської служби безпеки — той останній димісіонував. Представники трьох західніх великодержав не ждали припершення до служби того берліпця, але звернули увагу, що відповідальність за безпеку у тому місті несуть вони, стаціоновані в Західньому Берліні частини 3-х великодержав. Західній Берлін має до тепер статус окупованого з часів війни міста.

УРЯД ПРОПОНУЄ ФЕДЕРАЛЬНУ ДОПОМОГУ МИСТЕЦТВУ І ГУМАНІСТИЧНИМ НАУКАМ

Вашинґтон. — Президент Джансон 10-го березня звернувся до Конгресу з проєктом, щоб федеральний уряд міг допомагати різним родам мистецтва та літератури й гуманістичним наукам. Коли Конгрес схвалить урядом підтримувану програму, то це буде перший випадок в цій країні, що федеральний уряд допомагатиме театрам, операм, балетам, музиці, літературі, історії та іншим гуманістичним наукам, а також і мистецькій фотографії, кінам, телевізії, радіо та іншим виявам мистецької діяльности. Уряд пропонує зорганізувати Краєву Мистецьку Академію, яка обіймала б і гуманістичні науки, і яка була б мистецько - гуманістичним відповідником до створеної 15 років тому Краєвої Наукової Академії, що опікується так званими стислими науками: математикою, фізикою, хемією, біологією. Згідно з урядовим проєктом допомога уряду мистецтву й гуманістичним наукам мала б почалася в цьому фінансовому році, що почнеться 1-го липня 1965 року. На цю ціль запропоновано в бюджеті $10 000 000. З цієї суми мали б діставати як допомогу або позички окремі мистці або цілі мистецькі організації. Частину з цих фондів можна б видати на те, щоб захотити до приватних пожертв на мистецькі цілі. Досі федеративний уряд не допомагав мистецтву, яке мусіло обходитися тими фондами, що мало з прибутків від своїх імпрез та з приватної жертвенности громадянства. Під час великої депресії в 30-тих роках за президентури Ф. Д. Рузвелта федеральний уряд давав допомогу мистцям, але це ділялося на те тільки, щоб дати працю безробітним та втримати при праці заслужених відомих мистців. Президент Джансон заявив у своєму зверненні до Конгресу, що „жадний уряд не може спричинити того, щоб народжувалися великі мистці", але уряд може створити умови, в яких мистці можуть народжуватися.

Комуністичний режим у Варшаві веде акцію на розбиття польської еміґрації

Ню Йорк. — Комітет Вільної Европи у своєму „Інформаційному Тижневому бюлетені" з 25 лютого ц. р., „Вісти про життя в Польщі", подає цікаві інформації про поновну й організовану акцію польських державних комуністичних властей, скеровану на розбиття і зліквідування польської політичної еміґрації.

Варшавське радіо з 20 січня ц.р. подало відомості про акцію так званого „Союзу бойовиків за свободу і демократію" (!), у проводі якого стоїть генерал М. Мочар, новий міністер внутрішніх справ. Цей Союз покликав до життя окрему Комісію з генералом Зигмунтом Берлінґом, як її головою, „задля нав'язання тривких контактів з осередками польської еміґрації в усьому світі".

Виготовлено детальний плян „співпраці" того органу комуністичного режиму з польською еміґрацією — у ділянці видавництва різних брошур та збірників, спільного святкування різних історичних роковин і т. п. Рішено висилати привіти на різні збори і з'їзди еміґрації, щоб витворити собі добрий настрій й створити враження, що комуністичний режим прихильний еміґрації. Названий „Бюлетин" пригадує, що ще недавно комуністична преса у Польщі писала одверто, що польську еміґрацію треба „зліквідувати", себто ізолювати детальні списки еміґрантів та що еміґрація „безнадійно програла"і „мусить щезнути з політичного овиду". Сповідне легковаження варшавським режимом польської еміґрації в Західній Европі і в Америці черґується раз-у-раз з лайками проти неї.

Голова Виконавчого Органу УНРади Микола Лівицький від'їздить до Европи

Ню Йорк. — Голова Виконавчого Органу УНРади п. М. Лівицький від'їздить в п'ятницю 12 ц. м. кораблем „Юнайтед Стейтс" до Европи, бувши в З'єдинених Державах і Канаді від 27 травня мин. року.

Під час свого перебування в Північній Америці п. Микола Лівицький відвідав тричі Вашинґтон, де вніс 2 меморіяли до керівних чинників ЗДА і мав розмови з видатними американськими особами з політичного світу, та майже всі більші осередки скупчення українців, відбув наради з представниками Українського Конґресового Комітету, виступав з публічними доповідями, відбув ширшу нараду з представниками політичних партій і груп та окремими громадянами, що стоять на позиціях Державного Центру УНР за кордоном, врешті влаштував прийняття для представників поневолених народів Східньої і Середньої Европи.

Перед своїм від'їздом п. М. Лівицький відвідав у товаристві свого шваґра, відомого мистця Петра П. Холодного, Український Народний Союз і „Свободу".

В УВАН-і відбулася жалібна Академія у честь померлого проф. Левка Чикаленка

Ню Йорк. — В середу 10 березня ц. р. відбулися в Українській Вільній Академії Наук Жалібні Збори, присвячені пам'яті померлого 7-го ц. м. вченого археолога, професора Левка Чикаленка, дійсного члена УВАН і НТШ. Збори відкрив короткою промовою през. УВАН проф. О. Архимович, який дав нарис наукової праці Покійного. Б. Ржепецький назвав Покійного „послідовним і незламним громадянином Української Народньої Республіки. Волод. Кедровський згадував про свою спільну з Покійним працю в Українській Центральній Раді. Проф. В. Міяковський прочитав „Науковий заповіт" Покійного, в якому Левко Чикаленко накреслив головні напрямки своєї наукової діяльности. Врешті д-р О. Домбровський промовляв від Секції античної історії, з якою співпрацював Покійний. Між численними приявними були також президент УНР в екзилі д-р Степан Витвицький і голова Виконавчого Органу УНРади Микола Лівицький.

УКРАЇНЦІ ВІЗЬМУТЬ УЧАСТЬ У СВЯТКУВАННІ „ДНЯ АВСТРАЛІЇ"

Блектавн, Австралія. — Як повідомляє часопис „Вільна Думка", за почином Управи Української Громади у Блектавні українці візьмуть участь у святкуваннях з нагоди „Дня Австралії" в 1965 р., які влаштовує Муніципальна Рада м. Блектавну. Уже створено міжорганізаційний комітет, до якого ввійшли представники від Українських Громад у Блектавні, Тунґебі і Ст. Меріс, Союзу Українок у Меріленде. Св. Преображенської Парафії у Блектавні і Козачої Громади в Сіднеї. На прохання ініціяторів, панна Олександра Свиридон погодилася взяти участь у виборі „Королеви Дня Австралії".

У КЕМПІ ДЕЙВІДА ВІДБУЛАСЯ ТАЙНА НАРАДА ПРЕЗИДЕНТА З ЙОГО ДОРАДНИКАМИ В СПРАВІ В'ЄТНАМУ

Кемп Дейвіда, Мд. — В середу 10 ц.м. президент Джансон полетів гелікоптером з трьома своїми найближчими дорадниками в закордонно-політичних справах до ловецького замку в Кемпі Дейвіда, де вони перевели у повному відмежуванні від зовнішнього світу ціле пополудне й вечір. За твердженням газет — ця нарада стосувалася виключно справи дальшої політики у відношенні до В'єтнаму. Разом з Президентом були державний секретар Дін Раск, секретар оборони Роберт Мекнамара і спеціяльний асистент Президента для справ міжнародньої безпеки, Мек Джордж Банді. Були з ними теж три вищі урядовці Білого Дому, довірені Президента Білл Мосрс, Джек Валенті і Марвін Ватсон, але не відомо, чи вони брали участь в отих нарадах. Ця нарада прийшла безпосередньо після того, як ЗДА вислали до Південного В'єтнаму 3.500 вояків морської піхоти. 5.000 вояків морської піхоти пересунено з Гаваїв до Окінави в Японії, звідкіля власне й переїхали тих 3.500 вояків до Південного В'єтнаму. Керівні американські чинники стоять далі на становищі, що мирова конференція про В'єтнам може відбутися тільки після того, як Північний В'єтнам відмовиться від агресії. Зрештою, керівні американські чинники мовчать покищо про дальші пляни у відношенні до В'єтнаму. Газети передають заяву Президента у цій справі на його найближчій пресовій конференції, яка має відбутися в найближчих днях. На воєнному фронті у Південному В'єтнамі більше-менше без змін. Хоч в минулому тижні державне військо й американці мали деякі успіхи у боях проти партизанів, проте офіційно стверджено, що від жовтня минулого року тамошня воєнна ситуація погіршилася, бо комуністичні партизани зросли в силі й атакують більшими формаціями та, мабуть, загорнули під свою контролю більше території.

Державний Центр УНР і УККА наладнують взаємовідносини

Ню Йорк. — Започатковані свого часу головою Української Національної Ради інж. Осипом Бойдуником інформаційні контакти між представниками УККА і представниками Репрезентації Виконавчого Органу УНРади в ЗДА, знайшли окреме обговорення в засі гостинної участи в засіданні Екзекутиви УККА 11-го грудня 1964 року Голови Виконавчого Органу УНРади Миколи Лівицького, який склав коротке „Про меморія" про „потребу постійного контакту і співпраці поміж Державним Центром УНР і УККА". Воно було предметом вільної думок на засіданні Екзекутиви УККА, після чого рішено ці інформаційні контакти продовжувати та відбувати їх частіше. У відповіді УККА з 15-го лютого 1965 року сказано, між іншим, таке: „Ваше „Про меморія" з 11-го грудня 1964 року було акцептоване Екзекутивою УККА.

Екзекутива заявилась за постійними контактами між уповноваженими представниками УККА й УНРади в цілях взаємної інформації у всіх українських політичних справах на терені З'єднаних Держав Америки".

Практично ці контакти будуть здійснюватися через уповноважених представників, по три особи від кожної сторони — подають з авторитетних джерел.

УКРАЇНСЬКІ ДНІ В РИМІ

УКРАЇНЕЦЬ СТАЄ КАРДИНАЛОМ

Кардинал - патріярх Максімос IV виголошує — читаючи із приготованого тексту — свою промову про прийняття новонайменованими кардиналами признаної їм гідности. В білій камелавці на голові сидить кардинал Сліпий, за ним видно архиєпископа Івана Бучка та єпископа Ярослава Ґабра, там є канцлер кардинала Сліпого о. д-р І. Хома та монс. о. д-р Марусин й інші. Ліворуч від кардинала Сліпого сидить кардинал Беран.

(А. Д.) Це є давня істина, що сучасники рідко коли можуть збагнути й належно оцінити велич і значення направду історичних подій. Бо чи ж може людина, ставши у підніжжі гори, побачити її висоту, її шпиль? Тільки віддаль часу, як і віддаль простору, дають необхідну перспективу і дозволяють на правильнішу і повнішу оцінку.

Інша справа, що часом, здавалося б, навіть непомітні події можуть започаткувати нову добу в історії. В нашому випадку це не була непомітна подія. Це був направду високий шпиль гори, коли зважити, що в тисячолітній історії християнської України це тільки четвертий раз українець увійшов у склад Колегії Кардиналів, найвищого синедріону Вселенської Церкви. Отже, пересічно рахуючи, це була подія, що в нашій історії трапляласе досі раз на чверть тисячоріччя.

Було ще й ряд інших моментів, що надавали цій події великого, історичного значення. Була це в першу чергу особа самого Кардинала, його минуле й сучасне, вся його постава. Ця справа більше ніж заслуговує на окрему увагу, і їй буде присвячена одна з чергових статтей цієї серії. Тут сказати тільки коротко: на підставі опінії знавців відносин у Ватикані, як і на підставі власних спостережень, можна прийти до висновку, що все те, що в останніх ча-

(Закінчення на стор. 3-ій)

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ ІМПРЕЗИ В БАЛТИМОРІ

Балтимор, Мд. — У цьому році Шевченківські святкування в Балтиморі у Мериленді будуть складатись з трьох частин: 21 березня 1965 року, о год. 5:30, в залі Сакрет Гарт Одіторіюм, між Флїт і Гайленд Евеню, відбудеться Шевченківський Концерт, програму якого заповнять виступи хору „Кобзар" з Філядельфії. Святочну доповідь виголосить голова місцевого Шевченківського Комітету — д-р Ярослав Шав'як. 27 березня, в суботу, буде висвітлений о год. 7-ій вечері фільм „Шевченко у Вашинґтоні" в залі „Самопомочі" при 239 С. Бродвей. Фільм попередить доповідь д-ра Я. Шав'яка — „Кирило-Методі. Братство і Т. Шевченко". 28 березня, в неділю, о год. 4-ій пополудні в залі ІВКА відбудеться Шевченківський Концерт Української Молоді, в якому беруть участь всі місцеві Молодечі Організації і всі школи Українознавства Балтимору і Куртісбе.

В. ШУСТ РЕЦИТУВАТИМЕ ШЕВЧЕНКА НА ВЕЧЕРІ СУА

Ню Йорк. — На культурному вечері, що його влаштовує 12-ий Відділ Союзу Українок Америки в вівторок 16 березня ц.р., виступить Василь Шуст, відомий рецитатор й артист американських театрів і телевізії. Василь Шуст читатиме поезії Шевченка у власному перекладі і з власними коментарями. Відбудеться цей вечір, заранжований культурною референткою 72 Відділу СУА Марією Душник, о год. 8:30 в залі Українського Інституту Америки при 2 Схід 79-та вулиця в Ню Йорку.

ДЕСЯТИЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ОСЕЛІ „ДІБРОВА" БІЛЯ ДІТРОЙТУ

Дітройт. — Управа Української оселі „Діброва" в Брайтоні, біля Дітройту, опублікувала для відзначення десятиріччя цієї оселі, що минуло 1964-го року, альманах Зелена книга". На зміст цього видання склалися, крім відомлень Управи про початки і ріст оселі, ще статті З. Томкова, А. Мілянича, Л. Мариняк, Р. Татарського, о. митрата М. Ляцука, д-ра О. Войчука, Ол. Луцького, Я. Хорострія, Яр. Зубаля, М. Дмитренка, М. Бажанського, К. Вагилевича, В. Несторовича, інж. Е. Кульчицького, Дарії Бойчук, Софії Парфанович та Гриця Зозулі.

ВИСТАВКА КАРТИН О. КУЛЬЧИЦЬКОЇ Й С. ЗАРИЦЬКОЇ В НЮАРКУ

Нюарк, Н. Дж. — Фундація Української Вільної Академії Наук у ЗДА і 28 Відділ Союзу Українок Америки — Нюарк влаштовують виставку картин Олени Кульчицької — Львів (зі збірки пп. Осипа й Анастазії Кочан) і Софії Зарицької — Париж, з доповіддю проф. Богдана Загайкевича п. н. Олена Кульчицька життя і творчість. Виставка відбудеться 14 березня ц. р. о год. 4 п. п. в залі церкви св. Івана Хрестителя в Ірвінґтоні, Н. Дж.

РЕД. ВОЛ. ДУШНИК ДОПОВІДАВ У БРІДЖПОРТСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Бріджпорт, Конн. — В рамцях викладів весняного семестру Бріджпортського університету відбулася тут в середу 3-го березня доповідь ред. Володимира Душника на тему: „Третя Сесія Вселенського Собору". Насвітлюючи різні аспекти соборових нарад, ред. В. Душник звернув головну увагу на прийнятий соборой „Декрет про Східні Церкви". Доповіді слухало понад 80 студентів. Модератором був проф. д-р Семюел Гомес.

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА НА МОГИЛІ Д-РА ЄВГЕНА ЮЛІЯ ПЕЛЕНСЬКОГО

Сідней, Австралія. — В неділю 21 січня ц. р. тут на кладовищі Ботані відбулося посвячення пам'ятника на могилі бл. п. д-ра Євгена Юлія Пеленського, відомого українського літературознавця, першого голови Наукового Товариства ім. Шевченка в Австралії. Поставлено пам'ятник заходами родини Покійного.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

НИЩАТЬ БОТАНІЧНИЙ САД

Центральний ботанічний сад у Києві — це перлина природи, де ростуть дерева та рослини майже з усього світу. Але, як пише Б. Горіх у „Рабочій Газеті", в ботанічному саду розмістили майстерню ремонту тракторів, склад паперу і ківтів . . . лабораторію дослідного інституту. Все це пообгороджували плотами.

Вивозячи папір, трактори ламають дерева, знищують цінні рослини.

ДАВАЙ ТОЧНУ ЦИФРУ!

Михайло Чабанівський змальовує нове життя села Переселення, Кагарлицького району („Радянська Україна" з 27 лютого): Працюєш біля корів — скажи, скільки молока надоїла; працюєш біля свиней — скажи, скільки живої ваги м'яса виростила...

Тепер уже ніхто не задовольняє загальник: „Справи йдуть добре". Праця людей вимірюється точними цифрами...

ПІСНИ БОРЩ ТА ЗАДУБІЛІ СІЧЕНИКИ

Їдальня в гуртожитку на вулиці Пасічній у Львові. Тут харчуються студенти поліграфічного інституту та деяких факультетів університету.

Але як? Студенти О. Балюк, Р. Возний та О. Коробка пишуть у часописі „Молодь України" 27 лютого ц.р.: „Часто-густо подають задубілі січеники напів із хлібом, вчорашні пісні і кислі борщі. Працівники їдальні ображують, не додають решти: „Підійдете пізніше, зараз не маю дрібних" . . .

КОМУ ЦІ СКАРГИ?

Робітники столярного цеху Делятинського лісового комбінату, Івано-Франківської області, засипали кореспондента „Радянської України" М. Медведенка (27 лютого ц. р.) такими скаргами: — В цеху холодно. Рук помити ніде.

— Розцінок не знаємо.

— Спец-одягу не одержуємо . . .

„БАЛЕТ НА ЛЬОДУ"

Як повідомляє „Молодь України", у Києві створено „Балет на льоду". На льодовій сцені влаштовується театральні вистави. Першою такою спробою київський ансамбль переніс на крижану сцену славетну гоголівську „Ніч перед Різдвом" — з Бісом, Солохою, Вакулою, Оксаною, Чубом та Дяком.

УКРАЇНСЬКА „ВЕРХОВИНА" ДЛЯ ЧУЖИНЦІВ

Поблизу Ужгороду, високо в горах, у мальовничій місцевості розташований . . . міжнародний відпочинковий будинок молоді „Верховина".

Хто ж там відпочиває?

Тут завжди можна зустріти людей зпад Волги і з Сахаліну, з Курил і Прибалтики" — пише кореспондентка „Робочої Газети" С. Белозерова.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Розбивання еміґрації

На іншому місці подаємо вістку з тижневого Бюлетеню Комітету Вільної Европи, як то комуністичний режим у Варшаві веде зорганізовану акцію, націлену на розбиття польської еміґрації. Для цієї мети покликано у Варшаві окрему Комісію, що виготовила докладний плян, якими актами породжувати та поглиблювати серед польської еміґрації угодівські настрої. У бюлетені Комітету Вільної Европи слушно звертається увагу на те, що польська режимова преса з одного боку ставиться до еміґрації легковажно, з презирством, називаючи її банкрутом й іншими подібними епітетами, а з другого — час від часу закликає до „зліквідування" її, виявляючи недвозначно, що антикомуністичні центри польської еміґрації в Парижі, Лондоні чи Америці є терням в оці варшавського режиму. Очевидно, що той режим використовує внутрішнє розсварення польської еміґрації для своїх цілей.

Паралелі набігають самі собою. Ідеться тут не тільки про польську еміґрацію, а про політичні еміґрації всіх уярмлених комуністами народів. При всій нинішній мілітарній могутності Совєтського Союзу та позірній непорушності створеного після останньої світової війни статусу кво в Східній та Середній Европі, при всій ніби безсилості політичних еміґрацій — у Москві, Варшаві, Празі та Будапешті знають, що значить сила ідеї, плеканої на еміґрації, і яку ролю грали політичні еміґрації упродовж століть.

Тому недобре, невірно і немудро роблять деякі еміґранти, легковажно ставлячись до духа спротиву творчих сил і потенціяльних можливостей народу на рідних землях, як і — у протилежній крайності — не вірячи у вартість і силу еміґрації. Коли еміґрація зберігатиме своє принципове неґативне становище до накиненої окупантом ворожої влади на рідних землях, плекатиме визвольний ідеал, приєднуватиме для нього приятелів у широкому світі, творитиме поважні культурні цінності і здобуватиме пошану збоку своїх і чужих своєю єдністю і солідарністю — тоді зберігатиме вона й духову спільність з рідним народом за залізною завісою, матиме в своєму народі пошану і виконуватиме свою історичну місію — допомоги рідному народові в змаганні до волі.

„Суверенність" по-совєтськи

Про те, що Українська Соціялістична Совєтська Республіка не є ніякою державою українського народу, що це тільки фікція державности без будь-яких незалежних і суверенних прав, позбавлена всіх прероґатив державности, таких як право вести власну закордонну політику, мати власну армію, власну валюту, — написано вже багато. Облудність цієї „державности" добре розуміють українці в УССР, повідомляючи в своєму, переданому за кордон документі про пожежу Бібліотеки АН УССР, що за саму тільки спробу підняти голос за права уярмленої української нації, „ґарантовані" сталінською конституцією, була розстріляна група київських і львівських юристів.

Формально, про людське око, існує в складі т. зв. Ради Міністрів УССР міністерство закордонних справ. Очолює це міністерство провідний апаратчик з КПСС Лука Паламарчук, той, що в своїх виступах намагається на всі лади доводити, що Українська ССР, яка не має права утримувати своїх посольств і консульств у ніякій іншій державі світу, є суверенною державою. Цей же „міністер закордонних справ" пробував доводити в одному із своїх останніх виступів, що Україні власні посольства, як і власна закордонна політика взагалі непотрібні, бо всім цим, мовляв, піклується, всі потрібні контакти втримує й дипломатичні акції веде міністерство закордонних справ СССР. З цього погляду Українська ССР є справжнім посміховищем світу, особливо новостворених африканських і азійських держав, які марно пробували встановити дипломатичні зв'язки з УССР: їм з Києва відповідали, що в цих справах треба звертатися до Москви.

Яскравим прикладом того, якою пародією на державу є Українська ССР і її міністерство закордонних справ, може бути надруковане у московських „Ізвєстіях" з 5 березня цього року коротке офіційне повідомлення про призначення совєтського посла до новоствореної африканської держави — республіки Замбія. З того повідомлення виявляється, що на „відповідальне" і „почесне" становище Надзвичайного і Повноважного Посла СССР в Замбії призначив Кремль самого ж таки заступника міністра закордонних справ Української ССР, Сергія Олександровича Сліпченка. Того Сліпченка, про якого — до речі — досі ніхто не чував ні в Україні, ні в світі, хоч пост заступника міністра закордонних справ УССР він займає від 1953 року.

Виходить, становище совєтського посла в невідомій донедавна африканській республіці куди вище, як пост заступника міністра закордонних справ „суверенної" УССР. І як тут світ не має глузувати з цієї совєтської „суверенности"?

I. Світ

СТО ЛІТ ТОМУ В НЮ ЙОРКУ

Рівно сто літ тому, 2-го березня 1865-го року, відбулася в Ню Йорку перша православна Служба Божа, яку відправив наш перший політичний еміґрант у цій країні — о. Андрій - Агапій Гончаренко.

Д-р Джозеф Л. Ліхтен у своїй великій статті пише, що до 1860 року в ЗДА не було значних груп українських еміґрантів. Іван Макогін з Галичини, можливо, був першим з них. Він переїхав до Колорадо в пошукуванні золота і пізніше оселився в Денвері, де мав свій готель.

У 1865 році приїхав з Києва о. Агапій Гончаренко, „який розпочав тут широку кампанію за популяризацію фактів про Україну та українців в своєму часописі „Аляска Геральд" (1862 - -72 р.). Він був перший, хто дав у цій країні інформації про Т. Шевченка.

1-го січня 1865 року о. Гончаренко пароплавом приїхав до Бостону і в той самий день виїхав до Ню Йорку, шукаючи безпеки від царських переслідувань. Ми не знаємо точно, де саме тоді він мешкав, але маємо його адресу з вересня 1865 року: 116 Схід, 31-ша вулиця на Мангеттені, як про це свідчать муніципальні реєстри.

Треба зазначити, що в той час в Америці особливо активно проявлялось релігійне життя, зокрема серед вірян Єпископальної Церкви. В цих сприятливих умовинах — як пише у своїм щоденнику о. д-р Морґан Дікс, ректор єпископальної церкви св. Трійці — церкви шукали контактів для взаємної співпраці.

Ми не знаємо, хто саме влаштував зустріч о. Агапія із священиком цієї церкви о. Фрімен Янґом, який фактично допоміг йому відправити першу православну літурґію в Америці. Знаємо тільки, що о. Янґ багато подорожував і побував, зокрема, в Петербурзі, звідки привіз літурґійні книжки, які придалися для підготови цього Богослуження.

У листі єпископа Горація Потерра на ім'я о. Янґа говориться про різні заходи щодо нав'язання контактів між Єпископальною та Православною Церквами, зокрема в Росії, і про неґативне ставлення останньої до справи зближення з „протестантським" Заходом. Єпископ зазначає, що в 1864 році священики московської фльоти, що з політичних причин відвідала тоді Ню Йорк, відмовилися навіть відвідати єпископальну церкву.

Тому єпископ Поттер з радістю вітав о. Агапія, який приїхав до Америки обслуговувати потреби православних греків та малої купки слов'ян. З цього приводу у часописі „Геральд" з 25 лютого 1865 р. читаємо: „о. Агапій прийнятий сьогодні як повноправний член Єпископальної Церкви і дістав від єпископа привілей відправляти Богослуження в малій церкві, що належить парафії св. Трійці в Ню Йорку". Тепер це сербська церква св. Сави при 25-ій вулиці.

Часопис „Пост" у своїм вечірнім виданні вмістив переклад частини св. Літурґії і так описував саме Богослуження:

„2-го березня 1869 р. церква св. Трійці була переповнена людьми. Були тут присутні єпископ Савґейт, кол. місіонер - єпископ у Царгороді, о. д-р Морґан Дікс, ректор парохії св. Трійці, о. д-р Трел, член „русо - грецького комітету", обраного на конвенції 1862 року. Біля дверей стояв о. д-р Меквікар, найстарший священик дієцезії Ню Йорку. Також були присутні 60 - 70 осіб з православної громади, себто грецької церкви, які займали місця в східній частині храму. Гарно співав хор, створений із добровільців, пп. Тетчера, Леджета, Роквуда, Кемпа, Айкена й Троста, які вивчили слова Літурґії з текстів, писаних англійськими буквами, з нот переданих о. Янґом. Всі уважно стежили за змістом Богослуження.

Богослуження справило велике враження на всіх присутніх, і преса з того часу, зокрема „Пост", „Геральд" та „Ню Йорк Таймс", подали про це прихильні статті.

Ми не знаходимо більше у щоденнику о. Дікса нотаток, пов'язаних з діяльністю о. А. Гончаренка, бо вся увага автора була присвячена Громадянській війні, яка саме тоді доходила свого драматичного кінця. Тільки у своїй проповіді 22 квітня 1865 року о. Дікс присвятив увагу „невидній Церкві та її єдності", і згадував о. Гончаренка, який „не зважаючи на опозицію багатьох, твердив, що Св. Письмо з його авторитетними поясненнями, „Вірую", висвята духівництва та головні Таїнства Церкви є основою для відбудови християнської єдности у світі".

Ідея єдности Церков тоді була дуже живою, і в паризькому журналі „Союз Християнства" був видрукуваний тоді у цій справі лист - звернення за підписами тринадцятьох (?) патріярхів Сходу.

Після згаданого вище Богослуження о. Агапій виїздив до Филядельфії з рекомендаційними листами діячів „Вільної Італії", Мацціні (у Лондоні) та Ґарібальді (в Італії). Від першого він одержував листи в Америці, зокрема один, адресований до родини Реччі, в якій він зустрів свою майбутню наречену Альбіну. Тоді їй було 23 роки, а йому 32.

Реєстрація шлюбу відбулася в Ню Йорку 28-го вересня 1865 року. Провів її міський радник В. Г. Ґедні. Не відомо, хто були свідки при цьому акті, знаємо тільки із річника „Загальної Ради" за рр. 1865-66, що Г. Ґедні був з професії будівничим.

Повних два роки Гончаренки прожили в Ню Йорку. В міжчасі він їздив до Ню Орлеану, де христив діти і відправляв Богослуження. За цей час знаходимо лише фраґментарні нотатки про його життя та працю, зокрема в Американському Біблійному Т-ві, де він працював як коректор.

В цьому часі о. Агапій зустрічався з секретарем Державного Департаменту Стюардом у справі видання часописудля Аляски. Леґенда про його зустрічі з президентом Лінкольном не має жадних підстав.

Гончаренки залишили Ню Йорк 4-го жовтня 1867 року і вже 6-го листопада були в Сан Франсіско, в Каліфорнії. 18-го жовтня того ж року Росія передала Аляску Америці.

ПРО КУРНИКИ ТА КОРІВНИКИ

На краю світу, у цілинній глухомані, в Джамбульській області Казахстану виросло селище Аксуєк. Збудували його переважно українські люди, вивезені сюди „освоювати цілину". В нелюдських умовинах провели вони десять років у боротьбі з літніми суховіями, осінніми дощами та зимовими завірюхами - пурґою. Жили з малими дітьми у землянках, аж поки не спромоглися „з допомогою партії і уряду" вибудувати це селище. Їхні зв'язки з Батьківщиною урвались . . .

Про те, як живуть тепер на цих землях наші люди, здані на ласку й неласку совєтських держиморд, дещо довідуємося з широкого репортажу спеціяльного кореспондента „Правди" Д. Новоплянського з 8-го лютого ц. р. Приїхав цей кореспондент до Аксуєка після того, як його мешканці, зневірившися в добрій волі районового начальства, почали засипати своїми листами-скаргами найвищі московські інстанції.

Ідеться про директора радгоспу, найвищого в цьому селищі володаря, що так разюче пригадує своєю власною персоною самозакоханих, тупоумних, напівграмотних провінційних бриґадирів часів цариці Катерини 2-ої.

Дбаючи за „архітектурний ансамбль" цього збудованого в пустелі селищі, рішивши навести в ньому лад і порядок чи просто здурівши від нудьги та горілки, цей совєтський вельможа наказав негайно „зліквідувати" всі чисто хижі, шопи та прибудівки, що, мовляв, псують красу його вулиць і провулків.

Задумано — зроблено. В історії селища Аксуєк цей день назвуть напевно „Днем експедиції з бульдозером". Проти кого з бульдозером? Проти тих, що з превеликими труднощами завели для себе і своїх дітей пару курей, порося чи й навіть корову. Бож молоко до цього селища, як стверджує сам кореспондент „Правди", врядигоди привозять за 400 кілометрів.

Отож раннім ранком кинув директор радгоспу в наступ ґусеничний трактор з бульдозером. Зліпила з глини робітниця у себе на подвір'ї кухонку — зламати. Змайстрував тракторист біля своєї хати „душову" — зруйнувати. Спорудила родина курник чи корівник — знищити. Усе „позаплянове" наказано знести блискавично. При цьому ні з ким не панькатись! А зокрема не панькатись з власником корови Степановим, який особисто скаржився на директора до районового центру і до Москви.

Сергій Степанов, — пише кореспондент „Правди", — добрий комуніст, старий учитель, на фронті перейшов шлях від Москви до Берліну, був двічі поранений. Тепер він хворіє, і лікар приписав йому молочну дієту. Його синові, також учителеві, молочну дієту приписано після операції. Потребує свіжого молока і його 8-місячна внучка.

— Розумієте, — резюмував всю цю справу директор радгоспу кореспондентові, — офіційно дозволяється громадянам мати корову в особистому користуванні, але практично допускати цього ми не будемо!

Людина вірить — резюмує і собі кореспондент — нібито директорський пост і директорська влада автоматично роблять її найбільш мудрою і прозірливою в цілому районі. І тому вона може робити все, що хоче.

А ми зі свого боку зрезюмували б цю справу ще інакше: коса трапила на камінь. У проблему корівників, курників та інших прибудівок сірих, беззахисних мешканців Аксуєка замішались партійний білет і партійні друзі Степанова. Отож, хоч корівники та курники в тому селищі понищено, є надія, що „з допомогою партії і уряду" їх може й відбудують.

Аксуєк — це тільки малесенька цяточка, навіть не позначена на величезній мапі СССР, де панують червоні бриґадири згідно з традиціями своїх попередників із катерининських часів.

В. С-ко

Автомобілеві плити

Кожного року під кінець січня або й скорше майже всі стейти ЗДА дають власникам авт нові автомобілеві плити з відповідними літерами й цифрами. Від довшого часу розмір цих плит однаковий: — шість на дванадцять цалів.

Ще в 1901-му році не було в ЗДА жадної системи щодо реєстрації авт: просто сідай і їдь, не питаючи нікого про якусь ліценцію спереду або ззаду гуркітливої машини.

Проблему реєстрації та ідентифікації автомобілів на тодішніх примітивних американських шляхах запроваджено уперше в Нюйоркському стейті. Видано розпорядження, щоб кожний власник авта подав свої ініціяли і прізвище спереду й ззаду авта, з тим, щоб висота літер становила три цалі. Це на те, щоб здалеку можна було дізнатися, хто є його власником. Деякі значили свої ініціяли і прізвища на боках авта звичайною фарбою чи крейдою.

Тепер існують точні приписи щодо автомобілевих плит, і кожного року понад вісімдесят мільйонів різнокольорових плит висилають стейтові чинники водіям авт на місцях.

У шіснадцятьох стейтах і в дистрикті Колумбія існує закон, щоб реєстраційна плита була освітлена електричним світлом, щоб здалеку можна було прочитати літери й цифри на ній. Такі плити виконують здебільша в'язні у стейтових в'язницях; лише дев'ять стейтів мають окремі робітні, де замість в'язнів працюють юнійні робітники.

Звичайно стейти, за деякий час перед випуском нових плит, порозуміваються, щоб не випустити плит такого самого кольору; це звичайно має місце у стейтах, які сусідують між собою. В деяких стейтах уживають кілька років підряд ті самі плити, лише кожного року додають до них малі наліпки із зазначенням чергового року. Майже половина стейтів подають на автових плитах свої символи для атракції або туристичної реклями.

а. р.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО ПОЛКОВНИКА ОСМОЛОВСЬКОГО

У своїй замітці п. з. „Ще про Котовського" („Свобода" з 4 березня ц. р.) п. М. Значковий подає незгідну з дійсністю характеристику полк. Осмоловського.

Він пише: „Полк. Осмоловський був фахівцем, якому було байдуже, кому служити. В 1919 році я про його існування не чув, він, мабуть, перейшов до Армії УНР з денікінської армії після її розгрому на початку 1920-го року".

Те, що п. Значковий не чув у 1919 році про існування полк. Осмоловського не може бути доказом того, що він служив не в українській армії, а в денікінській. Коли ж ідеться про історичні докази і особи, не треба вживати такого еліптичного слова, як „мабуть".

Полк. Віктор Осмоловський займав високі командні становища в Армії УНР, і то якраз в періоді 1919 року. Вже в грудні 1918 року він був командиром 2-ої Запорізької Дивізії в Запорізькому Корпусі, — командиром 1-ої Запор. Дивізії був полковник (тепер генерал) О. Загродський. Від травня 1919 року, по переведеній реорганізації армії, полковник Осмоловський командував 7-ою Запор. Дивізією в Запорізькій Групі (6-ою — полк. Загродський, 8-ою — полк. Базилевський). Докладніше про організацію і вищий командний склад Запорізької формації подано в моїй статті п. з. „Запорізький Корпус" в словниковій частині Енциклопедії Українознавства.

У липні 1919 року полк. Осмоловський став командувачем Волинської Групи (1 і 4 Дивізії і Юнацька Школа) на місце генерала (тоді полковника) В. Петрова, що був призначений військовим міністром УНР. (Див. Ген. М. Капустянський — Похід українських Армій на Київ-Одесу в 1919 році, ч. 3, ст. 47 і 149).

В 1920 р. він командував Запорізькою Запасовою Бриґадою.

Далі п. М. Значковий пише: „Осмоловський і Котовський були давні знайомі: в царській армії Осмоловський командував ескадроном, а Котовський в тому ескадроні був вахмістром (бунчужним)". Добре бодай, що не навпаки! Котовський зовсім не служив в царській армії. Його випущено з тюрми аж під час революції 1917 року. Докладна біографія Котовського вміщена в УРЕ. Знаємо натомість, що вахмістром в царській кінноті був совєтський маршал — Будьонний.

Зенон Стефанів
Нюарк, Н. Дж.

ПИШІТЬ: ГОЛИЙОК!

Живу тут понад п'ятдесят літ і не раз стрічаю в „Свободі" назву нашої місцевости. Раз пишуть „Голіокі", другим разом „Галійок". Правильно мало б бути Голийок. Тому, що в цій місцевості живуть наші люди і є Відділ УНСоюзу, заснований ще в 1906 році, то вже час знати її правильну назву.

Ілія Варваришин
Голийок, Месс.

Бразилійські злодії вивчають англійську мову

Виявляється, до великих подій загального характеру готуються не тільки відповідні державні установи, мистці, поети, взагалі авторитетні особи в різних ділянках, але також і злодії.

Ось цими днями два бразилійські поліцисти йшли на нічну патрулю до летовища Сантос Думонт у місті Ріо де Жанейро. По дорозі з вікон однієї хати вони почули голосні накази в незнайомій їм мові. В ту хвилину поліцисти могли подумати різне, бо в Бразилії доволі часто викривають протиурядові змови, зграї всіляких підривників та саботажників, у тому числі й чужоземних, надісланих з червоного Китаю. В усякому разі справа видалась їм доволі підозрілою, і вони вирішили її дослідити.

Поліцисти, відбезпечивши автоматичну зброю, кинулися до хати, в якій застали повно людей.

Присутні в хаті відразу зчинили лемент, гостро протестуючи про того, що їм, мовляв, перешкоджають у пильній праці. Поліцисти швидко зорієнтувались, з ким мають до діла, бо побачили перед собою зграю відомих злодіїв з Ріо де Жанейро, які за попередні свої провини вже відсиділи належне, а нових ще або не встигли вчинити, або зуміли їх добре приховати від ока справедливости.

„З'ясувалося, що ті злодії зібралися на . . . лекцію англійської мови. Правда, вивчали вони її в дуже вузькому характері, беручи під увагу лише ті англійські вирази, що найбільше попадаються для їхньої професії. Так, ще на дворі поліцисти почули голосні вигуки „Гендс ап, гендс ап!", тобто „руки вгору". Ще в їхньому англійському лексиконі були такі вирази: „скидай плаща", „покажи гаманець", „давай сюди", „відходь швиденько, не оглядаючись" тощо.

„Викладач" англійської мови в цій своєрідній „школі", він же відомий злодій Вільсон Сільва, докладно пояснив поліцистам суть справи.

Згідно з його словами, теперішні умови в Бразилії для професійних злодіїв дуже погані. Звичайні люди, з огляду на загальну дорожнечу, швидко витрачають свої платні, а заможніші ледве встигають сплачувати підвищені податки. Отож, злодієві нема рації нападати на бразилійця.

А от незабаром будуть відзначати 400-річчя з дня заснування славного міста Ріо де Жанейро. Тоді влаштовуватимуть карнавали та всілякі святкові й розвагові видовища, на які приїде багато чужинців з повними кишенями грошей. Ось за них злодії тоді й візьмуться. Та чужинці переважно не розуміють португальської мови, зате майже всі знають англійську. Тож бразилійські злодії так само мусять трохи її навчитися.

„Гендс ап!" — з явним захопленням наприкінці розмови ще раз вигукнув Вільсон Сільва.

Мих. Килимний

С. Риндик

ВЕСЕЛИЙ КУТ

(Оповідання Н. М.)

(2)

І тоді баба махала безнадійно рукою:

— Чи ви чули, що робиться на нашім подвір'ячку, на бабинім зіллячку? Як не чули, то послухайте: бас гуде, скрипка грає, кози скачуть, цап гуляє. А наш Брешко справляє на старі літа парубочини. Ще тільки бракує, щоб я йому заспівала „Гандзі". Але не втне Панько сала! Ось, вже не втне . . . Бо вже так Господь Бог дав, що співати мають тільки молоді, а старі мають тихо зідхати і гріхи відмовлювати. Чуєш, Жучку? Ану, залиши ті канцерти!

Жучок чув, хоч не все добре марикував. Але по бабинім голосі розумів, що його виступ не був із мистецького боку зовсім вдалий, і старався більше того не робити. Ховався до буди і впадав у дрімки. Не було багато часу після смерти півня, як у бабинім товаристві настав іще один убуток — покинув її Брешко. Одного вечора, коли баба сиділа на призьбі, він виліз із буди, підійшов до неї, лизнув її в руку і назад сховався до буди. А коли другого дня вранці баба принесла йому їсти, він уже не дихав.

— Жучок був щасливіший, — казала баба: — попрощався зо мною. А бідному півневі не дали харцизи ані попрощатися.

Залишившись сама-одна, баба казала:

— Отак, як те листя, що на дереві. Надходить зима, все обсипається. Залишається тільки нечисте, червиве, повне поганого насіння. Навесні вилізає з нього ненатла куска й губить усякий цвіт і квіт. Так і я грішна. Добрі люди мого віку давно вже по тім боці, а мене Господь держить та й держить на цьому світі, бо повна гріхів, як оте скручене листя на дереві.

— Ви, бабусю, повні гріхів? — питалася я, дуже засмучена, бо мені жаль було старенької.

— Ой, донечко, я вже не я, а самий гріх, бо грішила все життя — колись, і тепер, і що в Бога дня. Грішила словом, ділом і помишленієм.

Що значить грішити „помишленієм", я не розуміла.

— Це, донечко, найбільший гріх перед Богом. Бо грішити словом чи ділом християнин вимається, бо боїться, щоб не посадили. Вкрасти щось, чи вдарити когось, чи обізвати поганим словом душа не відважується, бо поліція зараз хапає, а крім того самі ближні платять оком за око і зубом за зуб, не чекаючи на суд і розправу. А в думці чоловік зовсім безпечний. Має повну волю і може робити з людьми, що серце хоче і чого душа запрагне. Може сікти їх на капусту, розтирати на мазюку, може забирати в них, що хоче, навіть жінку, навіть чоловіка, аби тільки припали до вподоби. Хай Господь милує, що оте помишленіє виробляє! Тому на світі тюрми, щоб воно не вилазило з душі.

Отака була баба Букатиха. Батьки забороняли мені ходити до неї, але не тому, що була грішна, а тому, що сиділа в дрантивій хаті. Боялися, щоб ця хата не завалилася і не присипала мене. З правого причілку її підпирали дві грубезні колоди, приґнані під самі сволоки, а з лівого боку стріха трохи-трохи не доходила до призьби.

Букатиха мала сина, вже старого чоловіка, залізничника. Він не раз намагався розвалити стару халабуду й побудувати на її місці нову хату. Але баба не давала. Твердо боронила старе гніздо.

— У цій хаті я родилася, в ній виросла, тут мене віддали заміж, тут я породила своїх дітей, тут їх поховала, а потім іще дав Бог родила тебе, і тут я поховала твого батька, то тут і я сама помру, коли Господь покличе мене. І звідсіля я нікуди не піду, хіба аж на кладовище. Дай мені, сину, чисту годину.

І син учинив її волю. Залишив стару халупу в спокої і побудувався на другому кінці садиби, при другій вулиці. У новій хаті зробив окремий прихаток для матері, з окремими сіньми і виходом, але це не спокусило стару, і вона залишилася на старому місці.

— Не піду я на старості літ на поселення, на вкраїну далеку.

Бабу доглядала невістка. Годувала її і обпірала. Потім носили їй їжу внуки, а потім правнуки. Баба не розрізняла їх і всіх гуртом, унуків і правнуків, називала внучками і дуже їх любила. Діти охоче навідувалися до старої, бо вона защораз частувала їх цікавими оповіданнями. Згадувала, як то колись було на світі, приповіщала, як воно буде далі, а поміж тим раз-у-раз переходила на казки. Через ці казки і я бігала до баби, потай від батьків, і не боялася, що якогось дня опинюся під звалищами бабиної хати. І я так само, як діти, приносила якусь їжу, здебільшого печені пиріжки, начинені капустою чи горохом, чи вишнями, чи чимось іншим. Я сама їх дуже любила і думала, що й бабі найбільше догоджу ними. Так воно й було: бабі вони теж смакували.

— Проситиму Бога, — сказала баба одного разу, вкусивши пиріжка і дрижачою рукою погладивши мене по голові — щоб дав тобі долењку добру, щоб твій чоловік був такий самий милий і золотий, як і мій небіжчик.

Але перспектива мати чоловіка дуже мене лякала. Я сказала, що ніколи в світі не вийду заміж, і просила бабу, щоб не молилася за це.

— Не бійся, донечко, на все є свій час. І твій час прийде. Бо кожна душа повинна сповнити Божу волю. Коли Господь Бог сотворив чоловіка, то з його ребра создав йому жінку і звів їх докупоньки і раз на завсіди наказав: „Любіться, плодіться, множтеся, наповнюйте землю і володійте нею". Так сказав сам Господь Бог. Так сказав. І проти цього гріх іти. Великий гріх, бо це, доню, була перша заповідь людям — любитися і плодитися. І тебе Господь сотворив із чийогось ребра. Тож коли підростеш і станеш на порі, той молодець прийде до тебе по своє ребро, візьме тебе за рученьку і поведе до церкви під вінець і Боже благословення. Так буде, бо так повинно бути. Кожен шукає свого ребра і знаходить його. Тільки турки-магомети ні. А часом станеться допуст Божий, і чоловік змилиться та й натрапить на чуже, не своє ребро. Тоді має біду, бо чуже ребро не пасує і муляє. А бувають іще дивоблуди, що їх ніякі ребра не муляють. Їм зарівно — своє чи чуже ребро, аби ребро. Є й жіночки такі. Ой, є!

Це були мої перші відомості з области подружньої проблематики. Мені дуже не хотілося виходити заміж, і я почала тоді мріяти, щоб стався допуст Божий, і щоб мій ребродавець помилився і взяв собі чуже ребро, а мені дав святий спокій. Ці мрії я покинула, аж коли виросла. Аж тоді став находити на мене страх, щоб, не дай Боже, мій суджений не помилився і не взяв собі чужого ребра.

До бабиної науки про ребро долучилася незабаром іще наука про те, чим треба думати. Один із моїх учителів у школі мав звичку раз-у-раз казати: „Думай головою, а не ногою!" А воно неправда. Коли я одного разу прийшла до баби, то попала на сварку коло бабиних воріт. На вулиці, недалеко від хати, робітники закопували стовпа, а баба просила, щоб вони з тими „таліграмами" посунулися геть далі:

— Нехай нечиста сила гуде на поля, на трістя й болота, а не на мою хату!

Робітники сміялися і казали, що в стовпах гуде не нечиста сила, а телеграми.

— На станції цокають у таке цокало, — пояснив один із робітників, — а ті цоки летять від стовпа до стовпа і гудуть. Ось і вся штудерія. Треба головою думати, а не ногою.

— Треба розумом думати! — відказала голосно баба.

— А розум де? — перебив робітник: — Не в голові?

— І не в голові, і не в нозі, і не в печінці, і не в селезінці! — сердито відрубала баба, — а в душі! Коли Господь Бог сотворив першого чоловіка, то це була сама глина, а розуму стільки, як у тебе чи в того горобця, що онде полетів. І тоді Господь дмухнув на того чоловіка своїм Духом Святим і вдихнув у нього душу, розумну і безсмертну. Аж тоді став чоловік людиною, з образом від Бога і з душею від Духа Святого. А в тій душі є розум, і тим розумом, а не головою, треба думати.

Робітник перестав усміхатися, а його товариш сказав, що не можуть закопати стовпа десь інде, а тільки там, де відміряло начальство. І на цьому сварка скінчилася.

УКРАЇНСЬКІ ДНІ В РИМІ

КАРДИНАЛОМ УКРАЇНЕЦЬ СТАЄ

Кардинал Йосиф Сліпий приймає побажання від одного із церковних достойників. Біля кардинала стоїть єпископ Ярослав Ґабро з Шикаґа.

(Закінчення зі сторінки 1-ої)

сах у Ватикані сталося у відношенні до України, є наслідком довгого процесу і розвитку, але теперішню конкретизацію та завершування того процесу і розвитку треба завдячувати кардиналові Йосифові Сліпому.

Перша урочистість

Як уже інформовано, урочистість інсталяції нових кардиналів складалася з двох головних частин: таємної консисторії та формального найменування нових кардиналів у понеділок 22 лютого і публічної концисторії із понтифікальною Службою Божою в базиліці св. Петра та властивої інсталяції нових кардиналів під час цієї Служби Божої в четвер 25-го лютого.

Про обидві церемонії подано в „Свободі" інформації безпосередньо з Риму. На цьому місці зареєструємо ще деякі подробиці.

Із спостережень, базованих на фактах, можна було набрати враження, що центральною особою між новими кардиналами в цих урочистостях був наш Кардинал, як з уваги на його особу, так і з уваги на його країну. Очевидно, що для міжнародної преси більшою „новиною" міг бути тількищо звільнений з комуністичного ув'язнення чеський кардинал Беран. Але під час урочистостей у Ватикані, як і в тих днях у Римі — наскільки можна було спостерігати — таки найбільше уваги мав кардинал Сліпий. На місцях, де відбувались урочистості, як і в місті у принагідно почутих розмовах на вулиці, в ресторанах та в автобусах, завжди можна було навіть „грекові", що не знає мови тієї країни, схопити такі слова, як „украінос" і „монсіньйоре кардінале Сліпий".

Це спостереження тільки потвердила церемонія в понеділок 22-го лютого. Вістка про неї була подана в „Свободі" з 24-го лютого. Додатково хотілося б звернути увагу на деякі моменти.

У заповненій вщерть залі Конґреґації для Східних Церков, у якій кардинал Йосиф Сліпий разом з найменованими на кардиналів трьома східніми патріярхами та кардиналами Бераном і Шефером очікували папського посланця, вони, новонайменовані кардинали, сиділи в такому порядку, що три східні патріярхи і наш тоді ще формально верховний архиєпископ були посередині, кардинал Беран на одному кінці біля кардинала Сліпого, а кардинал Шефер на другому кінці біля кардинала-патріярха Максімоса. Кардинали Беран і Шефер на обидвох кінцях були зодягнені на червоно, тоді як чотири нових кардинали східнього обряду мали на собі чорні мантії. Чи таке розміщення було припадкове, чи плянове і чи мало воно якусь символіку — не знаю.

Папський декрет про найменування нашого Кардинала відчитав — латинською мовою — архиєпископ Іван Бучко. Читав сильним, добре відомим багатьом українцям по той і по цей бік океану голосом, скріплюючи та підносячи його ще більше при слові: „Украінорум". Очевидно, що наша правильна назва вже не раз була тикану та його інституцій, але це був таки перший державний акт Ватикану міжнародного засягу, в якому цю правильну назву нашого народу написано і проголошено. Це до глибини душі відчули нечисленні із приявних на цій урочистості українці.

Коли ж декрет був урочисто відчитаний і коли новонайменований кардинал його прийняв, присутні привітали його оплесками. І знову можна було ствердити, що найбільше захоплення викликав таки кардинал Йосиф Сліпий, біля якого найбільше товпилось репортерів і фотографів. Це мало свій відгомін і в заключній промові новонайменованого кардинала-патріярха Максімоса IV. Це той самий патріярх, який кілька разів відмовлявся від кардинальської гідности і свого часу відмовився був поцілувати перстень на руці Папи, мотивуючи тим, що ап. Петро раніше був у його Антіохії, ніж у Римі. Кардинал-патріярх Максімос говорив французькою мовою, а спеціяльна згадка в його промові про кардиналів Сліпого і Берана викликала нові оплески, новий ентузіязм.

Після прочитання декретів та кінцевих промов і — метушні репортерів, кожний з нових кардиналів перейшов до призначеної для нього окремої залі, в якій приймав побажання від багатьох осіб, що рівночасно вписувалися в привітальну книгу. Було б дуже цікаво познайомитися з усіми підписами в книзі кардинала Сліпого. Він же, як і інші нові кардинали, приймав ці побажання ще й упродовж двох наступних днів. Уже між першими були підписи амбасадорів Іраку, Туреччини, Перу, Франції та ін.

І приходило на думку: як то важко українцеві дістатись не тільки до амбасадора, але й до секретаря чи підсекретаря. А тут амбасадори, у своїх святочних одягах, із своїми відзнаками та медалями, приходять самі, щоб уклонитись та скласти побажання українцеві, який ще так недавно був каторжником, предметом нелюдських знущань збоку ворогів Бога і його народу, а сьогодні став одним із князів Вселенської Церкви, тільки четвертим з черги українцем в Колеґії Кардиналів. Чи не сповнилася на ньому заповідь, що останні будуть першими? І чи не скріплює це нашу віру, що цей Божий закон раніше чи пізніше вивищить між перших і наш знедолений нарід та нашу поневолену Батьківщину.

В завтрішньому числі — „Прославлена Україна"

Співачка Тамара Лихолай дала концерт на користь УВАН у ЗДА

В суботу 27 лютого в Українській Вільній Академії Наук у ЗДА відбувся перший у Північній Америці концерт оперової співачки Тамари Лихолай (ліричне сопрано), яка недавно приїхала з Арґентини. Акомпаніював Ігор Соневицький. Програма складалась з українських романсів різних композиторів, оперових арій і українських народних пісень. Аматорів української вокальної музики захопив гарний тембр голосу співачки та оригінальність інтерпретації. Увесь прибуток з концерту Тамара Лихолай та Ігор Соневицький пожертвували Академії. Голова мистецької Кураторії Академії, проф. Д. Горняткевич тепло подякував співачці і привітав її як нового члена родини, що гуртується навколо Академії.

Л. Д.

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

45 ПОСЛІВ ПАРТІЇ ПРАЦІ В БРИТІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ ЗАЖАДАЛИ від прем'єра Гаролда Вільсона, щоб той відмовився від дальшого підтримування американської політики у В'єтнамі. Тому, що соціялістичний уряд Вільсона має тільки на чотири голоси більшість у парляменті, то опозиція лівого крила його партії ставить його в особливо трудну ситуацію. Британія підтримує ЗДА у В'єтнамі з уваги на кампанію Індонезії і Комуністичного Китаю проти Маляйзії, що її Британія зобов'язана боронити: ЗДА підтримують політику Британії в Маляйзії.

У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ПЕРЕБУВАВ КАРЛЬ РОВАН, директор Американської Інформаційної Аґенції. Ціль його приїзду туди: що зробити, щоб краще прихилити Америці настрої автохтонів, в обороні яких Америка несе стільки жертв крови і майна? Найтрудніша справа — боротися проти комуністичної пропаґанди, коли комуністичні аґітатори й аґенти просякають в усі ділянки життя, включно з державним південно-в'єтнамським військом.

НОВИЙ БРИТІЙСЬКИЙ АМБАСАДОР У ПАРИЖІ ПАТРІК РІЛЛІ ПРОМОВЛЯВ на форумі Товариства Англо-американської преси у Парижі, висловившись за тіснішу співпрацю Британії з шістьма країнами Західньої Европи, членами Спільного Господарського Ринку. Британський дипломат підкреслив, що Британія почуває себе европейською країною і вважає, що Европа може тільки тоді бути рівнорядним партнером Америки, коли включатиме не тільки континентальні країни, але й Британію.

Ктитори і Добродії українського Гайскулу в Ню Йорку

Список Ктиторів і Добродіїв по день 6-го березня 1965:

Ктитори по $1,000.00
Адв. Степан і Ольга Ярема
Д-р. Іван і Наталія Макаревич
Д-р Роман і Лідія Осінчук
Д-р Юрій і Віра Кушнір
Юрій і Аґнес Ярема і син Семен Собій
о. Михайло Кулинич з родиною
Ераст і Осипа Куровицькі
Д-р Остап і Зиновія Варан
Д-р Александер і Ірина Сушків
Михайло і Марія Побер
Теодосій і Ольга Зазуля
Д-р Волтер і Соня Верон
Марійська Дружина Непороч. Зач. М. В.
Родина Палідвор, Зелик і Соневицькі
Марійська Дружина Покрова М. В.
Анна Крохмальна

Добродії по $500.00
Василь Яськів
Іван і Люба Яремчук
Марія Веклюк
Михайло і Анна Матійчин
Юрій Кравець
Григорій і Олена Лещук
Евген і Надія Данилюк
Сава й Анна Никифоряк
Маркел Ковальчук
Степан і Катерина Пек
Родина Гуглевич
Д-р Василь Вереш
Василь і Елфріда Чир
Василь і Юстина Собенко
Петро і Меланія Пріма
Василь і Лідія Стебельські
Яким і Еліс Тенюх
Д-р Мирон і Ольга Кравчук
Д-р Олекса і Ганна Лятишевські
Д-р Юрій і Ольга Руденські
Тарас і Ірина Шумилович і діти
Іван і Анна Могила
Катерина Басумак
Степан і Анна Секрета
Дмитро і Павлина Шуль
Тиміш і Ґеновефа Шевчук
Михайло Лаврук
Д-р Андрій і Мирослава Тершаковець
Д-р Юліян і Ольга Гной
Іван і Пелагія Гірняк
Я. Пастушенко і Р. Поритко: Ф-ма АРКА
Анонімна родина
Степан і Степанія Савчук
Зенон і Олена Максимів
Роман і Еліс Підгородецькі
Микола і Марія Федчук
Софія Стець і дочка
Микола і Марія Гуральні
Теодосій і Марія Підгородецькі
Д-р Микола і Ярослава Крижанівські
Анонімна родина
Антін і Наталія Валько
Нікон Головінський
Теодосій і Дарія Комаринські
Михайло і Люба Дребич
Григорій і Мирослава Данилишин
Іларіон і Евгенія Вацик
Йосиф і Марія Гаврон
Максим і Іванна Фанок
Іван і Анна Андріяшин
Кароль і Анна Олива
Юліян і Марія Бакай
Степан і Параскевія Прятка
Іван Рипянський
Юрій і Лідія Маців
Микола і Марія Твердовські
Антін і Надія Грицько
Гаврил Шеремета
Григорій і Теодора Цебрій
Антін Яворський
Осип Кузьмин
Богдан і Марія Поритко
Роман і Параскевія Гной
Іван і Марія Собенко
Родина Ганкевич
Семен і Василина Мардак
Браття Лозинські: ф-ма КАРПАТИ
Степан і Ева Фолик
Іван Демків
Ярослав і Анна Базиляк
Теодор і Степанія Лешко і Син
Семен Лібович
Іван і Софія Винник
Омелян і Евдокія Рудницькі
Михайло і Софія Дмитерко
Володимир і Ева Чарські
Д-р Ярослав і Ірина Падох
Рудольф Мандзій
Александер Кондрат
Василь Литвин
Дмитро Залізняк
Юліян і Марія Терех
Юрій і Юлія Василенюк
Параскевія Підгурська
Атанасій і Кляра Лаврів
Іван і Марія Берон
Микола й Олена Побурко
Володимир і Зиновія Сидорак
Марія Бобрик
Марія Мелета
Роман Іваницький
Анонімна Родина
Д-р Іван Смит
Д-р Константин і Анна Кебало
Іван і Софія Лакуста
Едвард і Дарія Камінські
Родина Богачевські
Іван і Ева Дідич
Ярослав, Катерина, Павло, Марія Червоняк
Богдан і Лідія Ластовецькі
Ілько і Катерина Тащук
Богдан і Оксана Рак

Завваґа:

В гайскулі буде пропам'ятна таблиця, на якій будуть виписані імена Фундаторів, що зложили по $3,000.00; Ктиторів, що зложили по $1,000.00; і Добродіїв по $500.00

„Екран" — справжній екран

Ілюстрований двомісячник, що виходить уже четвертий рік у Шикаґо, належить до найориґінальніших наших видань на еміґрації. Він видається під патронатом Української Учительської Громади, але практично це результат невсипущої діяльности його редактора, це його вільні від праці хвилини, це його подивугідний оптимізм, любов до нашої молоді, турботи про сліди нашого життя-буття в історії і постійно палаючий, а не солом'яно-згоряючий, патріотизм. Тим редактором є мґр. Адам Антонович.

З Новим Роком вийшло 17-18 число „Екрану", але чи вийде 19-те число і коли — все залежить від нас, читачів.

Правду кажучи, коли б це залежало від читачів „Екрану" в Лос Анджелесі, Каліфорнія, журнал був би вже не тільки дво- чи три-місячником, а й тижневиком, бо лише однієї-однісінької неділі під двома українськими церквами в Лос Анжелесі продається по 120-150 примірників. Коли б у такій пропорції до загальної кількости наших людей у Ню Йорку, в Шикаґо, в Дітройті та інших великих містах лише Америки продавався „Екран", його наклад мусів би бути в кільканадцять тисяч примірників. І він, цей великого формату і багатого змісту, ілюстрований журнал, на те заслуговує.

У цьому журналі, мов у справжньому екрані, весь наш світ. На четвертому році існування фоторепродукції світлин в „Екрані" осягли свого найвищого рівня якости і популярности. На 28-ми сторінках журналу вміщуються в середньому по 40-50 світлин з життя і діяльности українців з усього світу. І не тільки сучасні події нотуються в „Екрані", а й ті, що належать до нашого давно і недавно минулого. І ніхто не закине редакторові ані релігійної нетерпимости, ані політичної чи групової дискримінації. Тому то „Екран" розкуповують у Каліфорнії однаково швидко і під католицькою церквою, і під православною. Розкуповують, щоб побачити і світлину УСС-ів ще з 1919 року, і мішаного хору в сучасній Англії, і дебютанток з лікарського балю в Шикаґо, і мистецької групи танцюристів з Австралії, і хору „Кобзар" з Каліфорнії, і церков у Параґваї.

Нема на світі подій, яку б не зафіксував світлинами „Екран", подаючи коротенькі статті-пояснення, що це за подія, де вона і коли відбулася, імена осіб, організацій, об'єднань. І не дивно, що багато читачів-глядачів „Екрану", взявши до рук чергове число, враз вигукують в захопленні: „О, таж я знаю цю молодицю! Ми були в одному з нею таборі в Німеччині." Або: „Оце так хлопці, оце так дівчата! А строї які! А танцюють як!"

І пізнають одне одного наші люди, розкидані тепер по всьому світі, розглядаючи сторінки „Екрану". Захоплюється й молодь, побачивши себе або своїх колеґ з-за морів і океанів на світлинах, що їх зроблено під час тих чи інших подій з участю тієї молоді.

Нема такого іншого журналу на еміґрації і, мабуть, скоро буде, якщо ми не втримаємо „Екран". Навіть чужинці-американці радо беруть у руки це видання, бо там час від часу по цілій сторінці відводиться для англомовного читача з відповідними фотами і текстами.

Але „Екран" має проблему: слаба матеріяльна база. Але ми переконані, що та база негайно поправилася б, коли б кожний українець хоч раз побачив принагідне число „Екрану" — він став би його постійним покупцем. Тому не апелюємо, не закликаємо, не просимо — лише подаємо адресу цього єдиного в своєму роді журналу на еміґрації: "EKRAN" — 2102 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill.

Іван Овечко

Короткі вісті

● Китайським націоналістам удалось перепачкувати в Комуністичний Китай пропаґандивний образ ніби-то в стилі „соцреалізму", що представляв працюючого на полі селянина. На образі було гасло: „Маршуй вперед, ми підемо за тобою". Цей олійний образ був виставлений у Пейпінґу на публічній виставці, його репродукція становила обкладинку журналу молоді і зроблено з нього листівки. Щойно згодом виявилось, що на тому образі зручно були вписані китайськими закарлючками буквами гасла „Хай живе Чіянґ Кай-шек" і „Вбивайте комуністів". Стався великий скандал і поліція почала ловлю за репродукціями.

● Диктаторський прем'єр Камбоджі князь Шіганук, який від понад року почав демонструвати проти Америки та нахвалявся своєю приязню з Комуністичним Китаєм, признав з оґірченням, що китайські й північно-в'єтнамські комуністи відкинули його послуги, як мирового посередника в справі Південного В'єтнаму.

ПОДЯКА

Цією дорогою складаємо найсердечнішу подяку всім Тим, які виявили нам своє співчуття як в часі довго-тривалої тяжкої недуги як і з приводу смерти нашої Найдорожчої МАМИ, БАБУНІ і ТЕЩІ

бл. п. Катерини Ханашівської

(Походила з Поморян, пов. Зборів)
яка померла 21-го січня 1965 р. в Пассейку, Н. Дж.

В першу чергу щира наша вдяка Всеч. Отцям: о. В. БІЛИНСЬКОМУ, о. М. ПРИТУЛЯКОВІ і о. І. ПАПКУШЕВІ за духовну опіку в часі недуги Покійної, за відправлення Похоронних Богослужб, як також за проведення Її Тлінних Останків на місце Вічного Спочинку.

Всеч. Отцеві Пароховї о. ВОЛ. БІЛИНСЬКОМУ дякуємо сердечно за теплі слова, якими попрощав Покійну в дорогу на Вічний Спочинок.

Висловлюємо нашу щиру подяку всім тим нашим Дорогим Знайомим і Приятелям, які виявили нам теплі співчуття та не жаліючи свого часу ні труду прийшли звеличати пам'ять Померлої під час похоронних обрядів і всім тим, що жертвували Заупокійні Служби Божі.

Наша щира подяка всім тим нашим Дорогим, які часто відвідували нашу немічну бл. п. Бабуню в часі Її тяжкої недуги, потішали нас, ділили з нами наше горе та допомагали чим тільки могли, а передовсім Всеч. о. ПАПКУШЕВІ — за його часті відвідини нашого дому в найтяжчих хвилинах нашого життя та який старався все нам помогти, як влаштування похоронів і тим подібне.

Не можемо тут поминути також дорогої та щирожичливої нам Вп. Пані М. БАКАЛЬЦЕВОЇ, нашої господині, яка хоча все була дуже зайнята — всетаки що дня, а навіть кілька разів в дні навідувалася до тяжко хворої та старалася у всьому Її помогти. Це тяжке наше горе Ви, Вп. ПАНІ переживали разом з нами, ба навіть нераз були наражені на різні невигоди, які мусіли через нас зносити — за що хай Вам Всевишній винагородить стократно.

Не знаходимо одначе слів в глибині наших серць зложити нашу найсердечнішу подяку Вп. Пані СТЕФАНІЇ КВАСОВСЬКІЙ, директорці Рідної Школи в Пассейку, за повної посвят віддану і безкорисну опіку над нашою бл. п. Бабцею в останніх місяцях Її важкої недуги. Тут ВИ, Вп. і ДОРОГА ДЛЯ НАС ПАНІ, показали себе тою рідною, виїмковою Добродійкою і направду з тої великої любови до свого ближнього з таким великим заінтересуванням з питомим Вашій особі спокоєм — терпеливістю доглядали Покійну як рідна донька, а в останніх тижнях-днях перед смертю Ви, ДОРОГА ПАНІ не жаліючи часу і труду Ви цілковито віддали себе обов'язкам найкращої медсестри, доглядаючи хвору як рідну маму, за що ми не є в силі висказати Вам нашої великої вдячности.

В наших щоденних молитвах ми проситимемо Всевишнього, щоб обдарував Вас ласкою кріпкого здоров'я, щастя та багато радости в житті.

Наша Найдорожча!

І ми Твоя найближча родина прощаємо Тебе як нашу найдорожчу Маму, Бабцю і Тещу. Ти відійшла від нас у Всесвіт, де не має ні горя ні злиднів, у світ вічного щастя і радости і Там у стіп Всевишнього молитимешся за нас всіх, так як це Ти робила з замилуванням за життя і проситимеш Господа Бога, щоб дозволив нам щедовго в наших молитвах задержати пам'ять про Тебе, як нашу найдорожчу Особу, яка ще за життя дуже високо цінила молитви і Служби Божі.

Прощай нам Найдорожча, хай цей клаптик землі прибраної Батьківщини заступить Тобі вповні це затишне місце на цвинтарі в тіні жалібних берез, в гущі червоних рож, геть там далеко, у Твоїх улюблених Поморянах, де Ти все мріяла спочити на Віки.

Хай тих пару прощальних слів будуть для Тебе тою китицею червоних рож, які Ти за життя так дуже любила.

Вічна Тобі па'ять!

ВИННИЦЬКА ОЛЬГА — дочка з чоловіком ЯРОСЛАВОМ
РУДНИЦЬКИЙ ТЕОФІЛЬ — зять
ЛІДА, ДАНУСЯ і РОМАН — внуки
212 President Street, Passaic, N. J.

Шікаго, Ілл.
Михайло ТРОЩУК

ПРИБУТКОВИЙ ПОДАТОК (INCOME TAX)

(6)

Отже як бачимо з повищих прикладів, метода (в) є найкориснішою, бо за допомогою цієї методи осягнено найнижчий податок.

Однак, не завжди зя метода є відповідною. В загальному можна зробити такий висновок: якщо сума поіменних витрат (узглядневих податковим законом) перевищує суму 10% від річного оподаткуваного прибутку, або якщо перевищує суму мінімальних стандартних відтягнень, тоді метода поіменних витрат є корисною, в іншому випадку треба порівняти інші дві методи і вибрати таку, котра є найбільш відповідною. При цьому слід зазначити, що методу (а) 10% стандартних відтячнень і методу (б) мінімальних стандартних відтягнень можна вживати тільки тоді, коли оподаткований річний прибуток перевищує $5,000, і також треба мати на увазі, що максимальна сума, вільна від податку методи (а) або методи (б), не може перевищувати суми $1,000. Зате метода (в) поіменні витрати, як ми бачили на прикладах, може перевищувати суму, вільну від податку у висоті $1,000, і її (методу „в") можна уживати навіть тоді, коли річний оподаткований прибуток нижчий за $5,000.

Для кращого зрозуміння проаналізуймо такі дані:

Приклад 1:

	мет. (а)	мет. (б)	мет. (в)
Річний оподаткований прибуток	$ 4,500.00	$ 4,500.00	$ 4,500.00
Відтягнення	—	—	800.00
Залишилось	$ 4,500.00	$ 4,500.00	$ 3,700.00
5 осіб в родині ($600 на особу)	—	—	3,000.00
Оподаткована сума			$ 700.00

Висновок: Першими двома методами, поданими у горішній табелі, не можна користуватись, бо річний оподаткований прибуток нижчий за $5,000. Податок від річного оподаткованого прибутку, що не перевищує суми $5,000, обчислений Федеральним Податковим Урядом і представлений в офіційних табелях, що їх отримав майже кожний платник податку. Як згадано, методу поіменних витрат можна вживати навіть тоді, коли річний оподаткований прибуток нижчий за $5,000.

Приклад 2:

	мет. (а)	мет. (б)	мет. (в)
Річний оподаткований прибуток	$ 6,000.00	$ 6,000.00	$ 6,000.00
Відтягнення	600.00	800.00	500.00
Залишилось	$ 5,400.00	$ 5,200.00	$ 5,500.00
6 осіб на утриманні (чоловік, дружина і четверо дітей)	3,600.00	3,600.00	3,600.00
Оподаткована сума	$ 1,800.00	$ 1,600.00	$ 1,900.00

Як бачимо в цім прикладі, метода (б) найкорисніша, бо оподаткована сума нижча від двох інших, а тим самим і нижчий податок.

Приклад 3:

	мет. (а)	мет. (б)	мет. (в)
Річний оподаткований прибуток	$ 11,000.00	$11,000.00	$11,000.00
Відтягнення	1,000.00	800.00	1,500.00
Залишилось	$10,000.00	$10,200.00	$ 9,500.00
6 осіб на утриманні	3,600.00	3,600.00	3,600.00
Оподаткована сума	$ 6,400.00	$ 6,600.00	$ 5,900.00

З цього зіставлення бачимо, що метода (в) корисніша від двох інших метод, а також у методі (а) відтягнення не можуть перевищити суми, вільної від податку у висоті $1,000, хоч 10% від річного оподаткованого прибутку дорівнює — $1,100.00

Приклад 4:

	мет. (а)	мет. (б)	мет. (в)
Річний оподаткований прибуток	$ 8,000.00	$ 8,000.00	$ 8,000.00
Відтягнення	800.00	500.00	300.00
Залишилось	$ 7,200.00	$ 7,500.00	$ 7,700.00
3 особи на утриманні (чоловік, дружина і одна дитина)	1,800.00	1,800.00	1,800.00
Оподаткована сума	$ 5,400.00	$ 5,700.00	$ 5,900.00

В останньому прикладі бачимо, що метода (а) корисніша від двох інших метод. Загальний висновок, порівнюючи методу (а) і методу (б) такий, що метода (а) корисніша від методи (б), якщо в родині менше число осіб на утриманні. Натомість метода (б) корисніша від методи (а), якщо в родині є більше число осіб на утриманні.

Автор цих статтей свідомий того, що не охопив усіх можливостей і виїмків, які існують в обсязі податкового закону відносно індивідуальних платників податку, старався подати в загальному типові приклади, щоб таким сппособом улегшити підхід до скомплікованого податкового закону цієї країни.

(Кінець)

СПОРТ

Редагує: В. Сохан

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

УСК Ню Йорк бере участь вкінці цього тижня в двох футбольних турнірах на залях. В п'ятницю, 12-го березня, починаючи о год. 7-ій вечором, відбудеться в залі Арморі 71-го Реґіменту при 34-ій вулиці і Парк евню в Ню Йорку докінчення гор шісткового футбольного турніру. В ньому шістка УСК-у ще має відбути дві зустрічі. В суботу, 13-го березня, починається в залі Елізабет Арморі в Елізабеті, Н. Дж., сімковий футбольний турнір, який закінчиться другим вечором гор у суботу, 20-го березня. В цьому турнірі гратиме дружина УСК-у, зложена з молодих футболістів.

„Б.В. Ґотче" — УСК Ню Йорк, футбольні змагання за першість Східньої Конференції відбудуться в неділю, 14-го березня, о год. 2:30 по полудні на грищі Метрополітен Овал при 57-ій вулиці і Ендрюс евню в Маспет, Н.Й.

„Метрос", Бостон — „Чорноморська Січ", Нюарк, футбольні змагання за першість Східньої Конференції (Північної Дивізії) відбудуться в неділю, 14-го березня, о год. 2:30 по полудні на грищі „Челсі Меморіял" в Челсі, біля Бостону.

„Чорноморська Січ", Нюарк, візьме участь, як одна із чотирьох кращих дружин сімкового турніру в Петересоні, у півфінальній і евентуально фінальній грі цього турніру, які відбудуться в п'ятницю, 12-го березня о год. 8:00 вечором в залі Арморі в Петерсоні, Н. Дж. Противником „Чорноморської Січі" у півфінальній грі буде сімка Мадярського СК з Ню Бронсвіку.

Юнацький турнір відбиванки за першість СУАСТ-Схід відбудеться 20-го і 21-го березня в залі Української Централі при 240 Говп евню в Пассейку, Н. Дж. Зголошення дружин юнаків і юначок приймає до 14-го березня включно: E. Hanowskyj, P.O. Box 211, Cooper Station, New York, N.Y. 10003. Телефон: GR 7-3084 (Area Code 212).

— o O o —

ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ КЛЮБІВ — ЧЛЕНІВ УСЦАК

Карпатський Лещетарський Клюб з Ню Йорку влаштовує 20-го і 21-го березня на з'їздах Whiteface Mountain, Wilmington, N.Y., лещетарські змагання членів Української Спортової Централі Америки і Канади у великому крутобігу (сляльомі) чоловіків і жінок. Зголошення змагунів до участи будуть приймати організатори змагань о год. 8-ій рано в суботу, 20-го березня в їдальні Holiday Motel, Wilmington, N.Y. Згідно з розісланим повідомленням КЛК до клюбів, змагання ці відбудуться, коли в четвер, 18-го березня будуть повідомлення в пресі про добрий стан снігу (принаймеше fair to good).

Також організує КЛК прогульку автобусом на ці змагання. Від'їзд автобуса визначений на 7-му годину вечора в п'ятницю, 19-го березня біля УНДому в Ню Йорку. Цей автобус буде виїжджати в дорогу назад з Вілмінґтону в неділю, 21-го березня коло 4-ої години по полудні. Зголошення на автобус і рівночасно нічліг для цих прогульковців приймає: Roman Nawrocky, 20 Whitman Ave., Islip, L.I., N.Y., телефон: 581-7352 (Area Code 516).

Справлення похибки: у звідомленні про лещетарські змагання за першість УСЦАК, які відбулися 21-го лютого в Канаді, закрався „друкарський чортик" і замість 700 стіп вертикальної різниці траси з'їздового бігу було подано тільки 70.

— o O o —

ЩО НОВОГО В КЛІВЛЕНДІ?

Нова фітбольна ліга стала реальним фактором. Михайло Оленчук, з УАСК „Львів", є її першим віце-президентом. Назва новотвору: „Лейк Ірі Сакер Ліг". Членство творять п'ять клюбів із Клівленду (Джермен Америкенс, Донав Швабен, Німецька Централя, УАСК „Львів" і Вест сайд Ґанґеріянс), та один із Акрону (тамошні Джермен Америкенс). Мабуть з уваги на „революційний" характер нової ліги (вона створена в противагу дотеперішній лізі, яка далі існує), чи з уваги на фінансове ризико (придбання нових змагунів і деяке „гонорування" за гру) в очікуючій поставі перебуває клюб „Ліderкранц" — Менсфільд. Нова ліґа, що відбуватиме свої гри на огороджених площах (і очевидно, братиме встановлені ціни вступу від глядачів), заповіла початок своїх чемпіонатів уже на половину квітня.

Насувається питання: що ж у цій клівлендській екстраклясі робитиме „Львів", якого футболісти в дотеперішній, слабшій лізі не могли вдержатися в першій клясі, чи ввійти до неї після деґрадації? Розрахунки оптимістів ідуть у двох напрямках: 1. солідний тренінґ власних змагунів, 2. тимчасовий імпорт декількох чужинців. Чи й наскільки котрий із цих двох „номерів" вийде — виявить майбутність.

Покищо футболісти тренують на залі, а волейболісти, під фірмою „Української Щадниці", йдуть далі від перемоги до перемоги в турнірі бизнесових дружин міста Парма. Дотеперішній стан „львовян": 9 ігор, 18:0 точок; перше місце в показнику.

Зате цілком несподівано від поразки й до поразки йдуть шахісти. Всі змагання другої рунди — всупереч набуттю аса Пічака — програно. Вислiди: проти Клівленду Чес Сентер 2:3 (Пічак І, Німилович І), проти Фар Іст 2 : 3 (Пічак 1, Парута ½, Гоца ½), проти Норт ІМКА 1½ : 3½ (Гоца 1 Парута ½). Мабуть 0:5 воковером буде програна зустріч проти литовців, на яку наші шахісти, з уваги на бурю - заметіль не могли позбиратися . . .

Деяке розгрішення шахістам дає інший частинний успіх в індивідуальних турнірах. Парута, Коссак і Гаєвський здобули кожний вислід 4 : 2 в „Клівленд Овпен Чемпіоншіп" і, разом з 14 іншими змагунами, діляться четвертим місцем у турнірі. А Євген Коссак (провідник і капітан „Львова") у „Вінтер Фестивел Турнамент" здобув відношенням пунктів 9½ : 2½ навіть друге місце.

О. Гайський

„ЧОРНОМОРСЬКА СІ" — ГРЕЦЬКО-АМ. СК 0:0

Нюарк, 7 березня — до цих перших після зимової перерви, футбольних змагань за мистецтво Ліґи Східньої Конференції „Ч. Січ" виступила без Павлишина і контуженого Саварина, та нових змагунів Мунея зі Шкотляндії, І. Гарасимчука з Уруґваю, в такому складі Юрків, Попович-Савицький, Каздоба ІІ - Янґ - Снилик, Несторенко - Сольчаник-Хромовський, Понось-Каздоба І, Воробець і Блек.

600 глядачів очікували від минулорічного чемпіона Німецько - Американського Футбольного Союзу пописової гри і майже певної виграної. Сподівання глядачів не вповні справдились. Грецькі футболісти показали прекрасну гру і мали на протязі цілих змагань ініціятиву, але не зуміли здобути хоч би одного ґоля. Гарячкові перестрілювання, неефектовні суперкомбінації нападу змарнували гостям багато нагод. Та найбільшою перешкодою грецькому нападові виявились дефензивні лінії „Ч. Січі". Знаменитий новий воротар, наш арґентинець Юрків, лінії оборони і помочі, а особливо: Янґ, Савицький і Казлоба ІІ, ліквідували численні небезпеки. В 75-й хвилині воротар гостей притомно оборонив несподіваний стріл Воробця, а 6 хвилин пізніше м'яч зі сильного стрілу Хромовського відбився від поперечки порожніх воріт греків. При ще більшому щасті, яке вже мали січовики в цій грі, греки могли також втратити обидві цінні точки. Після закінчення зустрічі січовики були змушені дати охорону судді, якого намагались атакувати горячкові змагуни і симпатики греків.

„Чорноморська Січ')юнаки — Ст. Майкел (юнаки) 3:2

В передзмагу юнаки „Ч. Січі' перемогли сильну юнацьку дружину з Трентону і таким чином ввійшли до стейтового півфіналу за Чашу юнаків ЗДА. Стрільцями воріт для „Ч. Січі" були: Канайда 2, Чапля 1. Півфінальні змагання зі сильною дружиною „Кеннедіс" відбудуть молоді січовики на виїзді в м. Керні, дня 21 березня.

Склад „Ч.Січі": Вольф, Качмар - Хамуляк, Медюх - Гура, Гординський, Смук-Ватралик-Чапля - Канайда - Гозій, Гой, Шкурат, Лісевич, Строцький і Петляр.

О. Твардовський

ВІСТКИ СУАСТ - ПІВНІЧ

Шаховий турнір СУАСТ-Північ відбувся 12-го грудня м. р. при участі двох дружин. В ньому шахісти УАСТ „Леви" перемогли 5½ : ½ гостей УСТ „Черник" з Дітройту.

Першості столової сітківки влаштував УСТ „Черник" в Дітройті 20-го і 21-го лютого. Взяли в них участь: ОДУМ — Торонто, „Леви" — Шикаґо, Пласт — Шикаґо, СУМА „Орлик" — Дітройт, Пласт — Дітройт і „Черник" — Дітройт. Кінцеві вислiди турніру:

Індивідуальні гри чоловіків:
1. Олег Малащенко — ОДУМ — Торонто
2. Нарциз Бородчак — ОДУМ — Торонто
3. Едвард Вовк — „Леви" — Шикаґо

Подвійні гри чоловіків:
1. Р. Вірщук і Е. Вовк — „Леви"
2. Т. Пастух і З. Готра — „Черник"
3. Р. Дуда і Я. Дідушак — „Черник"

Дружинові гри чоловіків:
1. „Черник" — Дітройт
2. „Леви" — Шикаґо
3. „Черник" — Дітройт ІІ

Індивідуальні гри юнаків:
1. Т. Ліськевич — Пласт — Шикаґо
2. Г. Поліщук — „Черник" — Дітройт
3. Р. Бойкевич — Пласт — Шикаґо

Дружинові гри юнаків:
1. „Черник" — Дітройт
2. Пласт — Шикаґо
3. Пласт — Шикаґо ІІ

Індивідуальні гри жінок:
1. К. Ткачук — „Черник — Дітройт
2. С. Процик — „Черник — Дітройт
3. О. Гриньків — СУМА — Дітройт

Дружинові гри жінок:
1. „Черник" — Дітройт
2. СУМА — Дітройт
3. „Черник" — Дітройт ІІ

Змаганнями, в яких взяли участь 62 змагуни, проводив голова СУАСТ - Північ Євген Обухівський.

Відбиванкові першості СУАСТ - Північ чоловіків і жінок визначені на 13-го і 14-го березня в міській спортовій галі Джейн Філд у Дітройті, при 13200 Фенелон вулиці. Господарем змагань є СК СУМА „Пантери" з Дітройту.

Петро Головатий
прес.реф. СУАСТ - Північ

ТАРЗАН, ч. 5364. Могутній виясню!

— Ви призначені на смерть! — злорадів король. — Тому воно мені не пошкодить вияснити вам справу переваги раси „надлюдей"...

— Пригадайте собі, як це ви мене вперше побачили? Я збирав тоді ягоди...

— Тайна криється в соку! Він висилає хвилюючу силу кожному, хто його нап'ється!